

Karen Blixens fortællinger i fortællinger gør med den snirklede og indviklede fortællelemåde læseren opmærksom på det stof, teksten er lavet af – nemlig sprog. Som sådan er Blixens fortællinger modernistiske. Det snirklede og indviklede findes på flere niveauer i Blixens fortællinger. Det findes i systemet af fortællinger inden i fortællinger, og det findes i sætningsopbygningen. Sætningerne er lange, snirklede og fyldt med indskud – sætninger inde i sætninger. Sproget virker højtideligt og langsomt, og det giver teksten et skær af ælde.

Eksistentialismen – i den ikke-religiøse udgave – spiller en rolle i Blixens forfatterskab. Hun skriver om begivenheder, der ændrer personers liv og får dem til at tage deres skæbne på sig. Mennesket må vælge sig selv – og må tage sin skæbne på sig.

60'ER-MODERNISME (1960-1970)

I slutningen af 1950'erne sker der et nyt generationsskifte i dansk litteratur. En ny generation af forfattere forholder sig kritisk til Heretica-forfatterernes måde at fortolke den moderne verden på. De vender sig mod de religiøse toner i hereticanernes forfatterskab. Det religiøse ser de som en flugt fra den moderne verden. De unge mener ikke, at Hereticagenerationen tør være rigtigt moderne.

Den nye generation af forfattere vender sig også mod hereticanernes måde at skrive på. De opfatter hereticanernes brug af traditionelle genrer og digtformer som forældet og stivnet. Sproget er for alvorligt og for litterært. Digtning skal ifølge denne nye generation, der bryder igennem sidst i 1950'erne, pege fremad, være ny, frisk og ualvorlig. Sproget skal være nyt og mere talesprogsnært.

Disse forfattere mener selv, at de er de første rigtige modernister, og betegnelsen modernisme henviser da også ofte til netop den form for digtning, som denne nye generation skriver.

KONFRONTATIONSMODERNISME

Digteren Klaus Rifbjerg kommer med sin digtsamling *Konfrontation* (1960) til at give navn til lyrikken i 60er-modernismen. Konfrontationsmodernisterne vil bruge digtene til at konfrontere læseren med den moderne verden og den moderne verdens ting. De mener, at vi mennesker overser, hvordan virkeligheden faktisk er, hvis ikke vi får det præsenteret i sproget. I Klaus Rifbjergs digtsamling spiller verdens konkrete ting en stor rolle, som det for eksempel ses i digtet *Terminologi* fra 1960:

“ Ja, ja, ja, nu kommer jeg
ned til jer
ord.
Trompet: forblæst.
Skov: vissen.
Karyatide: antik

Kærlighed: løgn.
 Halleluja: ræb.
 Poesi: hvor er mit brokbind?
 Opvågneren fra nedfrosset
 Dybtanæsticeret koma
 Rykvis.
 Udflod: smag.
 Transfocator: syn.
 Valens: værdi.
 Pessar: virkelighed.
 Mach: romantik.
 Lyrik: 5-4-3-2-1-0.

Vi konfronteres med tingene fra den ikke-pæne del af virkeligheden: "ræb" og "brokbind". Digtene vrænger af det pæne – af poesien, naturen og kærligheden: "Skov: visen", "Kærlighed: løgn" og "Poesi: hvor er mit brokbind". Og de viser det mindre pæne frem – teknologiske dimser og det, der vedrører de ikke-stuerene dele af menneskekroppen: "Pessar: virkelighed".

Når Riffbjerg skriver, at "jeg" kommer ned til ordene, kan det ses som en kommentar til generationen før, der placerede sig på afstand af verden. Riffbjerg vil have digtningen i kontakt med tingene i verden, og han vil have digtets sprog ned fra en fornem og afsondret position og ind i hverdagen.

Den splittede form

Konfrontationsmodernismens digte er komponerede efter associationer, sætningerne er løsrevet fra hinanden, og sproget er ofte fyldt med svære metaforer. Det sætter læseren på arbejde. Digtens uforståelighed er en pointe. Tanken er, at tekstens form og det, som den taler om, skal hænge sammen. Når verden ikke er pæn og ordnet, så skal digtene heller ikke være det. Klaus Riffbjerg siger om det at skrive i "pæne" sætninger og faste digtformer:

“ En organiseret velopbygget syntaks er på samme måde som en wienerklassisk sonatesatsform i sig selv en spejling af troen på en guddommelig orden i kosmos.

Når nu man ikke tror på en overordnet sammenhæng i tilværelsen, altså på Gud, på kærligheden eller på den skønne, frelsende poesi, så må det komme til udtryk i digtets form. Digtens form må falde fra hinanden for at understrege, at tilværelsen ikke hænger sammen – for at afspejle modernitetserfaringen. Konfrontationsmodernismens digtere benytter derfor frie vers uden rim og fast rytme. Sætningerne er løsrevet fra hinanden og ofte er der kun opremsninger af ord tilbage, som i digtet *Terminologi*.